

ΝΕΑ ΚΑΤΣΑΝΟΧΩΡΙΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΚΑΤΣΑΝΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Διευθύνεται από Συντακτική Επιτροπή - ΜΑΡΤΙΟΣ 1991, ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 11

ΕΡΧΕΤΑΙ ΤΟ ΠΑΣΧΑ

Κι' ένα ακόμα Πάσχα αναμένουμε, οπότε τ' άλλα και καλά και κακά, (υπάρχουν και τα δυο και γενικά και μεμονωμένα) όλο και ξεθωριάζουν κι' όλο απομακρύνονται απ' τη μνήμη μας. Βέβαια τα πιο έντονα (καλά ή κακά) δεν σβήνουν. Τα πολλά, τα συνηθισμένα χάνονται. Αλλοίμονο αν έμεναν όλα νωπά ότι περάσαμε στη ζωή μας. Η λησμονιά είναι πέπλος που όσο περνούν τα χρόνια, τόσο βαραίνει και τα καταπλακώνει. Πλην όμως είπαμε, τα έντονα που χαράσσονται βαθιά και δεν ξεχνιούνται. Νικάνε αυτά τη λησμονιά...

Αλλά ας αφήσουμε τη φιλολογία κι' ας έλθουμε στο νέο Πάσχα του 1991 που αγγίζει. Πρώτα-πρώτα άπειρες ευχές μας να το δεχθούμε με υγεία όπου κι' αν βρισκόμαστε. Δεύτερο ευχόμαστε νάρθουν σε όλους ευνοϊκά τα προγράμματα για το πέρασμά του. Φανταζόμαστε πάμπολλοι θάναι οι συμπατριώτες μας που θα θέλουν να περάσουν την Πασχαλιά στα χωριά. Στα αγαπημένα τους μέρη που γεννήθηκαν ή αυτοί ή οι γονείς τους. Κοντά στη φύση που σιγά-σιγά, όλο και θα ξανανιώνει με την πρώτη βλάστηση, τα λουλούδια, το γλυκολάλημα πουλιών για το ζευγάρι τους, τα κατακάθαρα βουνά, πλαγιές και κάμπους απ' τις βροχιές και τα χιόνια.

Όμορφο αλήθεια κι' αξέχαστο το Πάσχα στα χωριά. Η κοσμοαντάμωση με συγγενείς, φίλους και χωριανούς, το ατέλειωτο κουβεντολόι για τα παλιά και τα σημερινά, τα γέλια, τα... τα... Το άκουσμα του «Χριστός Ανέστη» στο προαύλιο της εκκλησίας, που τα γύρω σκοτάδια τα χρυσώνουν οι λαμπάδες. Το τέλειωμα της λειτουργίας, το σφίξιμο χειρών και φιλήματα συνοδευόμενα απ' το «Χριστός Ανέστη», «Αληθώς Ανέστη»...

Κι' ακόμα οι λειτουργίες όλο το τριήμερο πρωί-απόγευμα, οι χοροί το πρώτο το τραγούδι «Κάτον στα Γεροσόλυμα». Οι επισκέψεις στα σπίτια, το τσούγκρισμα αυγών, οι γαλατόπιτες κι' άλλα πολλά...

Με το δίκιο όσοι ζήσαμε αυτά να τα λαχταρούμε και με το δίκιο όσοι άκουσαν από διηγήσεις να θέλουν να τα ζήσουν στην πράξη, οπότε και θα πάρουν θέση του αξέχαστου...

Γι' αυτό και πάλι ευχόμαστε σ' όλους να βρεθούν όσοι επιθυμούν στα χωριά.

Οι διαμέμοντες μαζί με τους Πολιτιστικούς Συλλόγους και τη βοήθεια ξενιτεμένων τους θα προετοιμάσουν καμιά εκδήλωση για το Πάσχα. Αυτές ριζώνουν στα παιδιά και τα κάνουν ν' αγαπούν τα «πάτρια χώματα»...

— Χριστός Ανέστη! Και περάστε την Πασχαλιά όπου ο καθένας θέλει με υγεία, αγάπη και χαρά...

ΣΥΣΚΕΨΗ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Πνευματικό Κέντρο Φανερωμένης -
Αξιοποίηση ιστορικού χώρου Αγ. Νικολάου -
τουρισμός κ.ά.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Κατσάνων Ιωαννίνων, πραγματοποίησε σύσκεψη στο τρίτο δεκαήμερο του Γενάρη.

Στη σύσκεψη έγινε συζήτηση για θέματα της περιοχής.

Ο Πρόεδρος γιατρος Χρήστος Γεραλέξης, πρότεινε όπως ο Σύλλογος σε συνεργασία με την κοινοτική αρχή Αετορράχης και Πολιτιστικό Σύλλογο του χωριού αυτού και τη βοήθεια κι' άλλων Συλλόγων, αξιοποιήσουμε τον ιστορικό χώρο Αγιο Νικόλαο, όπου στον πόλεμο 1912-1913 έγιναν πολλές φονικές μάχες για την απελευθέρωση των Ιωαννίνων.

Στο χώρο αυτό όπως είναι γνωστό, υπάρχει εκκλησιάκι και Ηρώο πεσόντων. Επίσης με ενέργειες του αιεμνήστου προέδρου Αετορράχης και άλλων, έγινε και διάνοιξη δρόμου μέχρι τον ιστορικό αυτό χώρο.

Η κοινότητα Αετορράχης έχει πραγματοποιήσει κι εκδηλώσεις στο χώρο αυτό παρουσία αρχών απ' τα Γιάννινα. Οι εκδηλώσεις γίνονταν με την ευκαιρία της επετείου απελευθέρωσης των Κατσανοχωριών και περιελάμβαναν δεήσεις για τους νεκρούς, ομιλίες, δεξίωση στην Αετορράχη κι άλλα. Η πρόταση για την αξιοποίηση είναι περίφραξη του χώρου και δεντροφύτευση, επισκευή

της εκκλησίας κι άλλα.

Άλλα θέματα ήταν οι εργασίες που γίνονται στο Πνευματικό Κέντρο Φανερωμένης με την πίστωση 12 εκ. δραχ. από την ΕΟΚ.

Οι εργασίες είναι σοβαρίσματα κι άλλα. Ελπίζεται να περατωθούν μέσα στο 1991 ώστε στις 15 Αυγούστου να γίνουν τα εγκαίνια και μέχρι το τέλος του 1991 να λειτουργήσει.

Επίσης έγινε συζήτηση για τουριστική προβολή της περιοχής με φωτογραφίες και διαφωτιστικά δελτάρια με περιγραφή των αξιοθεάτων. Άλλο θέμα ήταν η διάθεση απ' το Σύλλογο 30 χιλ. δραχ. για τους πρόσφυγες απ' τη Β. Ήπειρο.

Τέλος αποφάσισε ενέργειες για αξιοποίηση του λόφου Φανερωμένης, τη διάνοιξη δρόμων και άλλα.

Στη συνεδρίαση αυτή έγινε και ανακοίνωση της παραίτησης του μέλους του Δ.Σ. συνταξιούχου δασκάλου Μιχάλη Μητσώνη και η συμπλήρωση της θέσης απ' τον κ. Λάκη Κοντογιάννη, φυσιοθεραπευτή απ' τα Πηγάδια αναπληρωτή του Συλλόγου. Τέλος ανακοινώθηκε ότι ο Σύλλογος παρέλαβε έγκριση για δεντρούλλια απ' τις δασικές υπηρεσίες για φύτευση στα χωριά από τους Πολιτιστικούς Συλλόγους και γενικά τους κατοίκους.

Κατσάνοι ευεργέτες

Ευλαβικό μνημόσυνο στη μνήμη τους

Γράφει ο συνταξ. δάσκαλος Κολιογιάννης Ηλίας

4ο τελευταίο

Κλείνοντας σήμερα τον κύκλο των Κατσανοχωριών, φτάνουμε στα δυο τελευταία εναπομείνοντα χωριά, την Πλαίσια ή τα Πλαίσια και Πλέσια και τα Πηγάδια (π. Βαλσιώρα).

Προβαίνουμε όμως πρωτίτερα, στη διόρθωση ορισμένων παραλείψεων, όπως στην περίπτωση του Συνοικισμού ΝΙΣΤΟΡΑ που δεν μνημονεύθηκαν εκ παραδρομής οι ευεργέτες αδελφοί Ευάγγελος και Κων/τίνος Τσινάβος, μεγαλοευνέμποροι Ιωαννίνων, που σημαντικά ποσά σε οικοδομικά υλικά πρόσφεραν για ανακαίνιση της Κεντρικής Εκκλησίας Αγίου Νικολάου. Ακόμα, επειδή φίλοι αναγνώστες μας, σημείωσαν ότι εσφαλμένα αναφέρθηκε στην προηγούμενη έρευνά μας η

ύπαρξη τούρκικου Φυλακίου (Καρακόλι) στον συνοικισμό Κωστήτσι κοιν. Φορτωσίου, κάμνομε γνωστό, όπως βάσιμα εξακριβώνεται, ότι παρόμοιο φυλάκιο με δέκα (10) περίπου άνδρες, υπήρχε και στην κοινότητα Φορτωσίου και που μάλιστα πολύ ευχρινώς σώζονται ακόμα τα ερείπια του κτίσματος, σε αντίθεση με το Φυλάκιο Κωστήτσειου, όπου ελάχιστα ίχνη διασώζονται. Η ύπαρξη και των δύο Φυλακίων πιστοποιείται ακόμα και σε δυο περιπτώσεις του μεν πρώτου σε μια σύσκεψη τοπικών παραγόντων των Κατσανοχωριών στο Κωστήτσι με το κομμάτι, του καπετάν Ηουτέτση και στο σπίτι της Ευφροσύνης Δημ. Νούτσου (από το

Συνέχεια στην 3η σελ.

• ΑΠΟΚΡΙΣΕΣ ΧΩΡΙΣ ΔΕΠΩ...

Οι άσχημες καιρικές συνθήκες (χιόνια-βροχές) μπορεί να μας στέρξουν την παραδοσιακή ΔΕΠΩ, αλλά το αποκριάτικο ξεφάντωμα έγινε στο Κατσαρού με το παραπάνω.

Οι συνθήκες ανάγκασαν — Καλεντζίτες — Πλαισίτες — Κορισινούς — Πατεριώτες — Νιστωρίτες και Κωστιτσονούς να γλεντήσουν όλοι μαζί μέχρι πρωίας.

Την παράσταση έλεψε το Καρναβάλι από το Κωστήτσι. Πάνω από 15 μασκαράδες (μικροί - μεγάλοι) με πρώτο τον αντιπαρόδροφο Φορτώσι, τον Πάνο Χριστογιώργιο ντυμένο Τοσιτάνη μας θυμίσαν προγράμματα των παραδοσιακών τρόπων διασκέδασης των Αποκριών.

Συμμετέχοντες πράγματι για τους Κωστιτσονούς.

Και του χρόνου παιδιά νάμαστε καλά.

• ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ...

Γρήγορα-γρήγορα φέτος μας έρχεται. Ο Σύλλογος δεν θα ξεχάσει να προτείνει στο παραδοσιακό μάζωμα έξω από την Εκκλησία με τους χορούς μας και τα αλληλοπειράγματα, το γλέντι της ΔΕΥΤΕΡΗΣ μέρας του ΠΑΣΧΑ με αρνά να ψήνονται κάτω από τον Πλάτανο, με άφθονο κρασί και τα επαιδολούθα. (Ευχόμαστε φέτος ο καιρός νάναι με το Σύλλογο και την Κοινότητα).

Καλώς να ανταμωθούμε λοιπόν...

• ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙ...

Ο Πρόεδρος και το νέο Κοινοτικό Συμβούλιο του Καλεντζίου, ευχαριστούν τους χωριανούς όχι μόνο για την επιλογή τους, αλλά και για τη συμμετοχή τους στις Δημοτικές εκλογές στο χωριό μας αν και οι συνθήκες που διαμορφώθηκαν (έναν μόνο συνδυασμός) δεν βοηθούσαν την προσέλευσή τους.

Εμείς οι άλλοι παιδιά σας ευχόμαστε κοινόφωτο και δουλειά για το καλύτερο του χωριού μας.

• ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΤΕ...

Για να μπορούμε να σας στέλνουμε την εφημερίδα μας, μην ξεχάτε την συνδρομή σας στο ΣΥΛΛΟΓΟ ΚΑΛΕΝΤΖΙΟΥ. Είναι ο μόνος τρόπος για να εταχθεί η επικοινωνία μας...

(Από το Δ.Σ. ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΑΛΕΝΤΖΙΟΥ)

• Ο ΑΡΑΧΘΟΣ ΞΕΧΕΙΛΙΣΕ...

Πράγματι η τοπική Ομάδα ποδοσφαίρου «Α.Ο. ΑΡΑΧΘΟΣ» ξεχειλίζει και στο πέρασμά του σαρώνει κάθε αντίπαλο. Μία μόνο αγωνιστική από το τέλος του Αου Γύρου, παραμένει αήττητος (μόνο νίκες) και βρίσκεται στην πρώτη θέση του βαθμολογικού πίνακα με πέντε (5) βαθμούς διαφορά από τον δεύτερο.

Η σκέψη όσον τοπικά έχει ασχολούνται με την ομάδα είναι η επόμενη κατηγορία και τα προβλήματα της. Εσείς αγαπητοί ξενητεμένοι πατριώτες θέστε την ευκαιρία να δείτε τον «ΑΡΑΧΘΟ» τις μέρες των γιορτών μας και το πρόγραμμα βολέιου (τρίτη μέρα του Πάσχα - απόγευμα στο γήπεδο του χωριού μας).

Θα σας δοθεί φαντασματική η ευκαιρία να τραγουδήσετε το παλιό «Ξαν κατεβάνει ο Αραχθός...» μας και η πορεία της ομάδας στο τοπικό πρωτάθλημα είναι υποειδικτική.

Η πορεία αυτή του «ΑΡΑΧΘΟΥ» οφείλεται εκτός από την διαρκή προσπά-

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΛΕΝΤΖΙ (από το Σύλλογο)

Θεα των ντόπιων ποδοσφαιροεισώνων και στην ηθική και προσπάτων ελκή βοήθεια φίλων που βλέπουν την προσπάθεια αυτή με άλλο μάτι, βάζοντας το χέρι τους στην τσέπη σε δύσκολους καιρούς.

Ο Α.Ο. «ΑΡΑΧΘΟΣ» ευχαριστεί για την οικονομική ενίσχυση τους:

1) Δήμο Δημήτριο του Ευαγγ. (5.000).
2) Κατάρη Θεόφιλο (2.000).
3) Καρανιά Πάγιο (10.000).

4) Πανταζή Νίκο - Αρτοποιείο Ανατολή για το δωρεάν ψήσιμο κρέατων του χορού της ομάδας μας.

5) Βαϊμάκη Βασιλή - Δ/νη Οικοποι-
ίας Ζίτσας - για την προσφορά κρασιού στο χορό μας.

Επίσης τον ευχαριστεί για μια στολή της ομάδας που μας υποσχέθηκε.

Στην τελευταία αγωνιστική 17 Μαρτίου ο Αραχθός συνέχισε τη νικηφόρα πορεία του κερδίζοντας και την Κοσμη-
ρά με 2-1.

(Για τους φίλους χωριανούς που δυστυχώς παρακολούθησαν μόνο το ένα ημίχρονο λόγω αναχώρησής τους...).

• ΧΟΡΟΣ - ΚΕΡΑΗ ΚΑΙ ΔΩΡΑ ΧΩΡΙΣ ΠΑΡΑΔΗΠΤΗ...

Πράγματι η επιτυχία του χορού του ΑΟ Αράχθου τάξε όλα: οργανισμός - κέφι κέρδη (οικονομικά) για την ομάδα, αλλά και δώρα από την λαχειοφόρα αγορά χωρίς παραδίτη.

Για το λόγο αυτό ακολουθούν οι τυχεροί λαχνοί και τα δώρα που αντιστοιχούν.

1095 - Χύτρα Fiser 8 lit. αξίας 19.000 δρχ.
6812 - Απορρυμής Kenwood αξίας 16.000 δρχ.

92 - Γουόκιμαν Panasonic αξίας 8.000 δρχ.
263 - Τηλεφωνική συσκευή προσφορά «ΑΡΑΧΘΟΣ».

881 - Ζυγαριά Μπάνιου προσφορά «ΑΡΑΧΘΟΣ».

206 - Πέντε σαμπάνιες προσφορά ΒΑΚΑΛΗΣ.

154 - Δίσκος Επάγγυρος προσφορά ΣΑΚΑΒΙΤΣΗΣ.

732 - Σεισάρι 1600 WT αξίας 4.000 δρχ.
1111 - Λεμονοσπίτης Kenwood αξίας 4.000 δρχ.

652 - Ρολόι Ξυπνητήρι αξίας 3.000 δρχ.
702 - Αριθμομηχανή PANASONIC Προσφορά Αφού Τάτη-Τοσιτσός.

429 - Ραδιόφωνο AM/FM Προσφορά: Αφού Τάτη-Τοσιτσός.

1040 - Μπλουζά Αθλητική προσφορά «ΑΡΑΧΘΟΣ».

280 - Κρασιά Ζίτσας (συσκευασία δώρου) ΣΥΝ. ΟΙΝ. ΖΙΤΣΑΣ.

902 - Υπόδημα για Γκαέτα (Γυναίκα), Προσφορά: Καλλάρη το 19.

592 - Φρονιέρα Κρυστάλλινη: Προσφορά: ΒΑΠΣΑ ΚΩΣΤΑ - Ανέστη 8.

031 - Μπλουζά ανδρική - Προσφορά: ΜΠΑΡΜΠΑΣ ΦΙΛΙΠΠΑΣ.

1053 - Κρασιά Ζίτσας (Συσκευασία δώρου) ΣΥΝ. ΟΙΝ. ΖΙΤΣΑΣ.

907 - Βούτσα μαλλιών KRUPS: Προσφορά: ΑΦΟΙ ΤΑΤΣΗ - ΤΕΟΥΤΣΟΣ.

1142 - Θήκη Βιντεοκασετών: Προσφορά ΑΦΟΙ ΤΑΤΣΗ - ΤΕΟΥΤΣΟΣ.

1057 - Παιδικό παντελόνι: Προσφορά «ΑΡΑΧΘΟΣ».

738 - Πέντε Σαμπάνιες: Προσφορά Δ. Μπα-
νιτζί.

449 - Μπλουζά Γυναίκα Προσφορά «ΑΡΑΧΘΟΣ».

969 - Κρασιά Ζίτσας (συσκευασία δώρου) ΣΥΝ. ΟΙΝΟΠ. ΖΙΤΣΑΣ.

03 - Ακουστικά Walkman: Προσφορά ΑΦΟΙ ΤΑΤΣΗ.

554 - Ρολόι τοίχου Remington: Προσφορά: ΑΦΟΙ ΤΑΤΣΗ.

789 - Ζυγαριά κουζίνας KRUPS: αξίας 4.000 δρχ.

988 - Ατμοσίδηρο Muller: αξίας 8.000 δρχ.
1078 - Μπλουζά παιδική προσφορά κατα-

στήματα Αθηναία.
453 - Σετ φλιτζανιών καφέ προσφορά Μαν-
δελής.

Τρέξτε τυχεροί που δεν βρεθήκατε στο χορό μας.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΑΛΕΝΤΖΙΟΥ

Ανυφαντής Κων/νος 500
Βαδολούνα Ελένη 1000
Βλάχος Αθανάσιος 1000
Βάντζου Μαργαρίτα 2000
Βάντζου Ρούλα 2000

ΝΕΑ ΚΑΤΣΑΝΟΧΩΡΙΩΝ

Βάντζου Ρένα 2000
Γουβέλης Αλέκος 3000
Διαμάντης Κων/νος 1000
Δόσης Αλέκος 1000
Κατάρης Θεόδωρος 2000
Κοντοδήμου Μαρία 2000
Κατάρη-Ιωσήφου Ελένη 1000
Κολιογιάννης Ηλίας 10.000
Κατάρη Μαρία 15.000
Πιάνος Παναγιώτης 2.500
Τάτσης Δημήτριος 1000

* Ο Σύλλογος Καλεντζίου ευχαριστεί τους χωριανούς για την οικονομική ενίσχυση.

ΕΥΧΕΣ

Η Κοινότητα και ο Πολιτιστικός Σύλλο-
γος Καλεντζίου, ευχόμαστε σ' όλους τους συγχωριανούς Καλό Πάσχα.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΚΑΛΕΣΜΑ

(από το Σύλλογο)

Καλούνται όλα τα μέλη του Συλλόγου την Τρίτη μέρα του Πάσχα στις 11 το πρωί στο γραφείο του Συλλόγου σε Γενική Συνέλευση με θέματα:

- 1) Απολογισμός Δ.Σ.
- 2) Προτάσεις μελών για την πορεία και τους στόχους που διαμορφώνονται σήμερα για το Σύλλογο μας.
- 3) Εκλογές νέου Διοικητικού Συμβουλίου και Εξελεγκτικής Επιτροπής.

Το Δ.Σ.

* Η παρουσία και η συμμετοχή σας είναι όχι μόνο απαραίτητη αλλά και ζω-
τικής σημασίας για το σύλλογο που πρέπει να ΑΝΑΝΕΩΘΕΙ.

ΜΝΗΜΕΣ

ΤΟ ΠΑΡΑΠΟΝΟ ΤΟΥ ΓΕΡΟ-ΚΩΣΤΑΝΤΗ

του ΔΗΜΗΤΡΗ ΖΑΝΝΗ

Θυμιάει τα παλιά χρόνια, σ' ένα χωριούδα των Κατσανοχωριών, που το αγκά-
λαζαν οι πουνναρές τα πλατάνια και οι γκουμπινισμένοι θάμνοι. Που δεν άκουγες τίποτα άλλο απ' τα βελάσματα με τα κουδούνια των γιδιοπροβάτων, τις φωνές των βοσκών και τα γαυγίσματα των σκύλων.

Μια μέρα στο μεσοχώρι, κάτω απ' τη γέφυρα Βαλάνδια, κάθονταν ένα γλυκό απο-
μεινμα ο δασκαλός του χωριού, με το γέρο-κωσταντή και σιγαλοκουβεντούσαν. «Γέρο δασκαλε, τον είπα κάποια στιγμή πολλά γράμματα ξέρεις, κ' εμπιστοσύνη σ' έχω. Με τρώει ένα μεγάλο παράπονο και καθημερινά με βασανίζει. Δεν μπορώ όμως να το αντέξω άλλο, και θα το πω σ' εσένα. Θα εξομολογήσω την αμαρτία μου. Σε παρακαλώ να την ακούσεις με προσοχή, κ' ύστερα να μου πεις τη γνώμη σου νό-
μπα».

Όλα αυτά τα βουνά που βλέπεις, τα περπάτησα από μικρός, πότε ποδεμένος και πότε ξυπόλητος. Μέρα - νύχτα έκαβα αυτές τις πλαγιές με τον καμιά για ένα τροβά
καλαμιάκι. Με το τσεκούρι έκοβα καυσόξυλα και τα πηγαίνα στα Γιάννια για να πυρνώθω ο κόσμος. Φύλαξα κοπάδια γιδιοπροβάτα, ξένα και λιγα δικά μου, χωρίς να δούμε προκοπή. Μια μέρα μου είπε ο πατέρας: Κωσταντή, οι παράδες δεν φτάνουν να δώσουμε την οικογένεια, γι' αυτό πρέπει να γίνει κυρατζής (αγωνιάτζης).

Και που δεν πήγα δασκαλε, και τι δε κουβάλισα. Κάποτε κατέβηκα στο Θεσσαλι-
κό κάμπο για λίγο σταράκι, κ' ύστερα στο πανέμορφο Πήλιο για λίγο λαδόκι. «Να λαδώσουμε το ταλέμπο άντερο». Μόλις αντίκρισα ωρέ δασκαλε, κάμπο και πηλιο, μέμπεσα τρικό παρόμοιο. Θάλωσαν τα μάτια μου να βλέπουν μπρεκετάκια, αγαθά, πλούτο μεγάλο, κι ομορφιά. Χώμα μπλόκο και καλό. Κι όπως περπατούσα σέρνοντας το φορτωμένο μούλαρι είπα μέσα μου. Γιατί εδώ ο παράδεισος, η ευτυχία και σ' εμάς πέτρα και δυστυχία: Εσύ τι λες αγαπητέ δασκαλε, είναι δικός ο πλάστης, τα μοίρασε σωστά. Η είναι δικός σαν κ' εμάς; Με συμπαθείς για την εργασία της.

Ο δασκαλός που τον παρακολούθησες με συμπόνη, και τον κοίταζε στα μάτια, ένοιωσε έναν κόμπο στο λαιμό του, γιατί από το παρόντο δεν ήταν μόνο δικό του, αλλά όλου του ορεινού πληθυσμού. Τον ξανακοίταξε και με απαλή φωνή του αποκρί-
θηκε «Άδικα χολοσκός Κωσταντή. Όλοι μας έχουμε μερικό απ' τα αγαθά αυτού του τόπου. Γι' αυτό πρέπει να προσφέρουμε με τον τρόπο του ο καθένας, και στον τόπο που βρέθηκε. Χάρη σε σας που βρίσκεστε στα δοξασμένα αυτά βουνά, τα ημερώματε που την υπομονή σας, την εργατικότητα, την καλωσύνη και κρατήθηκαν ελληνικά. Αυτά τα τραγούδια των ξαμιάδων, τα κουδούνια και τα βελάσματα που αχολογούν στις ρεματιές, είναι έργο δικό σας. Με τα στήθια σας φρουρείτε τα σύνορα της πατρίδας μας, και κανένας δεν τα διαβάνει. Μα κι αν κάποιος το τολμήσει πολύ γρή-
γορα το μετανιώνει. Ακόμα Κωσταντή συμβάλετε αποφασιστικά στον εθνικό κουρ-
βανά με το δικό σας τρόπο (κρέας, γάλα, τυρί, ξύλα, κάρβουνο, μάργα, παλληκα-
ριά, κι εργατικό πηγά).

Και το σπουδαίοτερο, Κωσταντή. Αν δεν υπήρχε το περίσσιο βουνίσιο ανθρώπινο υλικό, τα παιδιά σας, που κατεβαίνουν στις πόλεις, που φρεσκάρουν και ανανεώνουν το κουρασμένο και βασανισμένο αίμα, απ' τον κακό τρόπο ζωής τη διαφθορά. Να το μπλοκάσει με βουνίσιο οξυγόνο, και φυσική αντρωσύνη, θα είχαμε εκφυλιστεί σαν ράστα. Απ' αυτά τα βράχια άρχισε η ζωή, κι εδώ θα τελειώσει. Απ' αυτά τα βουνά δημιουργήθηκε η Ελλάδα, κι εδώ ψηλά γνώρισε την περηφάνια της. Τώρα φαντάζε-
μαι να καταλάβεις, πως σωστά τα μοίρασε η μάνα φύση, ο πλάστης, τα φυσικά αγαθά. Γιαυτό μην παραποιέσαι αγαπητέ Γέρο-Κωσταντή.

Αφ' ους και συλλογισμένος άκουγε αχόρταγα, κι ύστερα αναστενάζοντας βαθείο του είπε: Άχ δασκαλε πρώτη φορά τ' άκουσα από, πως λογαριάζουν κ' εμάς εδώ μέσα στα βουνά. Δυό σκουριά γράμματα δεν έμαθα να διαβάσω, έχεις δικό. Αλλά γιατί μας έχεσαν; Λίγη μεγαλύτερη προκοπή δεν έπρεπε να έχουμε κίεμεις; Έχεις δικόιο Γέρο - Κωσταντή, κάποια η πολιτεία πρέπει ν' αντικαταστήσει τον πόνο σας με τη χαρά, το γέλιο, την αισιοδοξία, την προκοπή. Κάποτε η φετίτσα της κακομοι-
ρημένης οικονομικής πίττας πρέπει να μεγαλώσει και για σας. Υπομονή.

Σπουδαίη ωρέ δασκαλε που είστε κι εσείς και μας ξεσηκώνετε τα μάτια. Θα καρπορευόμασθε και θα προσφέρουμε σαν τα αγέραστα βουνά, εδώ στα άγονα Κατσανο-
χώρια. Ο ήλιος μάζευε τις ακτίνες από τις ξεροπλαγιές των Κατσανοχωριών, και κρόφτηκε πίσω απ' τα κορφοβούνια του Σουλίου. Ο γαλήνης άρχισε το θάλλερό του τραγούδι, και τα τριζόνα τα νευρικά τους γρυλίσματα, νύχτωσε για καλά. Αίτηε δασκαλε καληνύχτα και σε ευχαριστώ. Κ' ύστερα χάθηκε χαμογελώντας στο πυκνό σκοτάδι. Στα γκάλαντρημα του χωριού.

ΒΟΛΟΣ 4/10/90

ΝΕΑ ΚΑΤΣΑΝΟΧΩΡΙΩΝ

Συνέχεια από την 1η σελ.

Φορτώσι της οικογένειας Παπαγεωρ-
γίου που η επέμβασή του παρ' όλο γ' αποβεί μοιραία, αν οι σύνδεσμοι δεν ειδοποιούντο έγκαιρα δια να διαφύ-
γουν προς Κουλιάρδες και στην άλλη περίπτωση όταν τον Φυλάκιο Φορτωσί, συνέδεσαν τους εξεγερμέ-
νους Φορτωσίτες και Λαζαναλούς στην καταδίωξη ληστοσυμμοριών που είχαν αρπάξει για λύτρα, το αρχοντόπουλο του Δημητρίου Πουλή από το Κωστή-
τσι.

ΠΛΑΙΣΙΑ: Ένα άλλο μεγαλοχώρι γειτονικό προς το Καλεντζί που 'χουν κοινό Δημοτικό Σχολείο. Στοιχίζεται μ' όμορφο μεγάλη Κεντρική Πλατεία που τη σιάζουν δυό υπερανωόβια πλατάνια με τις καταπράσινες την άνοιξη μεγάλες από ακανίες δένδρο-
στοιχίες. Ένα τριγύρω στην πλατεία, υπάρχουν πεντακάθαρα καφενεία με τη μεγάλη και μεγαλοπρεπή αίθουσα του Πνεύμ. Κέντρου (πολλαπλών χρή-
σεων), τα γραφεία με το λαογραφικό μουσείο του Πολιτιστικού και Εξω-
ραϊστικού Συλλόγου, την αναθεματική στήλη (ηρώ των πεσόντων) και την προτομή στην είσοδο του χωριού, του μεγάλου Ελληνογύλλου ποιητή Ιωάν-
νη Παπαδιαμαντόπουλου (Ζαν Μο(ω)ρεάς) που έλκει την προγονική του καταγωγή από την Πλαίσια.

Και για μεν την Ιστορία του χωρι-
ού εκτενώς, άρχισε να δημοσιεύεται σε όλη στήλη της εφημερίδας, ο αείμνη-
στος δε συνάδελφος Αλέκος Λαζάνης, με την πλούσια πνευματική του συγκρότηση, το λογοτεχνικό του ταλέ-
ντο και την παθολογική του λατρεία για το χωριό του και την περιοχή, στα δυο ενδοθέντα βιβλία του «Αναδρομές ήτοι Κατάντικες ιστορίες» (έκδοση 1978) και τα «Έθμα Κατσανοχωριών - Ιωαννίνων» (έκδοση 1983) πολυμε-
θοδικά και εμπειριστικά, αναφέ-
ρονται σε παλαιές ιστορίες και έθμα του χωριού του και της περιφέρειας. Ο δε φίλος και ηγετικός ανάματος συνάδελφος Φώτης Σαφαράκης, είναι ο πρώτος που ανακίνησε το θέμα της καταγωγής από την Πλαίσια του μεγά-
λου Ελληνογύλλου ποιητή των «Στρο-
φών» (6 βιβλία) και των «Τρυγόνων και Χελιδνών» με άρθρο του, αν καλά ενθυμώμαι, στην εφημερίδα «Καθημε-
-

ΠΟΙΗΣΗ

Μια ξεχωριστή αγάπη

Κάποιοι μικροί, αγάπηση
ξεχωριστά έναν τόπο
και πάντα η σκέψη πηγάνει
εκεί, με κάθε τρόπο.

Έτσι κι εγώ αγάπησα
το όμορφο χωριό μου,
γιατί μου δίνει ξεγνοιασιά,
το νοιάδι σαν δικό μου.

Χτισμένο μες στο πράσινο
γαλάτο πρεμιά
με δυό πλατάνια αγέρωχα
στην όμορφη πλατεία.

Μου χάρισ' όμορφες στιγμές
γαλάτες με λουλούδια
γαλάτες φύση πράσινη
και αρμονιών τραγούδια.

Πάντα θα έχω στην καρδιά
κι ως είμαι όλου λάχει,
από το υπέροχο χωριό
που είν' η Αετορράχη.

Νάτσικα Μιχαήλ Όλγα
Τάξη Β' Γυμνασίου

Κατσάνοι ευεργέτες Ευλαβικό μνημόσυνο στη μνήμη τους

Γράφει ο συνταξ. δάσκαλος Κολιογιάννης Ηλίας

ρινή» των Αθηνών. Και επειδή σε καμιά επίσημη βιογραφία ή σ' άλλο γραπτό μνημείο δεν αναφέρεται συγχε-
κρίμενα ο πραγματικός τόπος κατα-
γωγής των προγόνων του ποιητή, ακούστηκαν κατά περιόδους ισχνές φωνές εκ διαφόρων περιοχών της

Ηπείρου και ιδίως του Ζαγοριού, που διεκδικούσαν την καταγωγή του διά-
σημου ποιητή (Ιδε από αρχαιότητα Όμηρο που την καταγωγή του διεκδι-
κούσαν 7 πόλεις). Οι πολλές όμως άλλες ενδείξεις, τα διάφορα τοπωνύ-
μια της Πλαίσιας και τα μελετήματα του Λαμπριδίου και του Γούδα, ομολούν καθαρά για την καταγωγή από τη Πλαίσια του παπα-Διαμάντη Μαργα-
ρίτη, που κρεμάστηκε στην εκκλησία κατά το έτος 1742 και που ήταν προ-
σπαστός του ποιητή. Γεγονός, που δίκαια σεμνίζεται το χωριό και προ-
σποιείται τιμή σ' όλη την περιοχή. Στην ίδια αυτή κεντρική εκκλησία που είναι αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου, αναφέρεται κατά την παράδοση, ότι εδίδεξε ο μεγάλος ιερο-
διδάσκαλος και ισαπόστολος Κοσμάς ο Αιτωλός (1714-1779) που φέρεται ως Ηπειρώτης την καταγωγή (περιοχή Γραμμένου) και που ο ίδιος γεννήθηκε στο Μέγα Δένδρο-Θέρμου-Αιτωλοα-
καρνανίας. Λέγεται μάλιστα, κατά τον Λαμπριδίου, ότι κατά την διαχή του εκεί, προέτρεψε για την ανέγερση του κεντρικού Ναού των Κατσανοχωριών της Φανερωμένης, γεγονός που δεν φαίνεται μάλλον να ευσταθεί, αφού η Αγία Φανερωμένη παρουσιάζεται με έτος ανέγερσης πολύ γρηγορότερα, ήτοι κατά το δεύτερο ήμισυ του 16ου αιώνας. Ο μεγάλος αυτός Έθναστότο-
λος Πατριοκοσμός που μαρτύρησε με απαγορευτικό στη θέση «Μαζέικια» του Αιλιών κοντά στο χωριό Κολικό-
νταση ή Κωλονόταση της Β. Ηπείρου με τις διδαχές του, περιδεύοντας όλη την Ελλάδα, βοήθησε πολύ στην πνευ-
ματική και ηθική ανύψωση και ανα-
μόρφωση του δουλωμένου γένους, στε-
ρώσει την πίστη στην ορθοδοξία και προετοίμασε το έδαφος για την πολι-
τική του ελευθερία.

Έτσι και τα Κατσανοχώρια σημα-
τικά συνέβαλαν κατά τους απελευθε-
ρωτικούς αγώνες από το 1821 ως το 1912-13. Στα μεγαλύτερα χωριά, Καλεντζί, Πλαίσια, Φορτώσι, Ελληνικό κλπ. ιδρύθηκαν και λειτουργήσαν αποδοτικά «ελληνικά σχολεία» και δημοτικά σχολεία. Σπουδαιότερη ήταν η δράση στην ύπαιθρο του απελευθε-
ρωτικού σώματος (κομιτάτου) του Βορειοηπειρώτη Στυριομήλου (κατε-
τάν Πουτσίτση) που οργάνωσε επανα-
στατικά όλα τα χωριά και έλυνε με επιτροπές όλες τις διαφορές μεταξύ των χωριών. Πολλοί Κατσάνοι μνη-
θηκαν στην επαναστατική αυτή οργά-
νωση και πολλοί απ' αυτούς (από Καλεντζί, Πλαίσια, Φορτώσι) οδηγή-
θηκαν για τη δράση τους, σιδηροδε-
μένοι με τις βαριές αλυσίδες στα μπου-
ντρούμια του κάστρου των Γιαννίνων και καταδικάζονταν από τα στρατιω-
κεία σε θάνατο ή απαγχονίζονταν στα δένδρα των δρόμων της πόλεως. Παρά την ίδρυσή στρατ. σταθμού στο Καλέ-
ντζι από τους Τούρκους, για να ελέγ-
χει την πέρα από την ιστορική Πλάκα του Αράχθου περιοχή, όπου το «Ελλη-
νικό» η ελευθερή Ελλάδα δηλαδή, είχαν μεταφερθεί στην Ήπειρο μέχρι

τον Ιούλιο 1909 περί τα 2450 όπλα και όλα, μέσα από τα Κατσανοχώρια και πέρασαν από τα χέρια του Δ. Παπαγε-
ωργίου και Λαμπρινής Λούλη (κατε-
τάν Περιστέρης από Λάϊστα Ζαγορί-
ου σελ. 79 «Ιστορία των Κατσανοχω-
ριών»).

Οι βουνοκορφές του Αγίου Κων/ίνου Καλεντζίου, Αετορράχης και Αγίου Νικολάου και η Μονή Τσοῦκας Ελληνικού, υπήρξαν τα κυριότερα ορσώματα, ορμητήρια και θέατρα πολέμου κατά τις πολεμικές επιχειρήσεις του Ελλην. Στρατού για την εκπόρθηση του Μπιζανίου και της άλωσης των Γιαννίνων. Μάλιστα δε, τα συνταχθέντα αρχικά επιτελικά σχέ-
δια για την κατάληψη των Γιαννίνων θεωρούν τα Κατσανοχώρια ως την περισσότερο ενδεικνυόμενη οδό για την επίθεση προς πτώση του Μπιζανί-
ου, εάν ακολουθηθούν ορισμένες οδη-
γίες που υποδεικνύουν αξιωματικοί που υπηρέτησαν στα Κατσανοχώρια και που πολλοί ταυτίζουν αυτούς με το γνωστό ομογενή Νικολάη Εφέντη, Τούρκο αξ/κό του Μηχανικού, που παρέδωσε στους Έλληνες σχεδιαγράμ-
ματα του Μπιζανίου και πολύτιμες άλλες πληροφορίες, (αρχείο Ι. Λάτσα υποπορρέον Γαλλικού προξενείου - Βιβλίου «Μνήμη Προτεργατών για την άλωση των Ιωαννίνων» σελ. 42-45 Απ. Παπαθεοδώρα (1983).

Αλλ' ως επανέλθομε στο θέμα μας ύστερα από την αναγκαστική και εκτε-
νή, ίσως παρενθεση, εξ αιτίας του πρόσφατου γιορτασμού της 78ης επε-
τείου της απελευθερώσεως των Ιωαν-
νίνων.

Η Πλαίσια έχει επίσης στη νεότε-
ρη ιστορία της να παρουσιάσει αρκε-
τους ευεργέτες σε διάφορα κλίμακα, που ξενητεμένοι παλαιότερα στη Βλα-
χία και σ' άλλες πόλεις της Ελλάδας, θυμούνται με νοσταλγία πάντα το χωριό τους και με προθυμία αντιμετώ-
πιζαν κάθε ανάγκη του. Έτσι αναφέ-
ρεται ότι παλαιότερα, όπως και στα μεγαλύτερα άλλα χωριά της περιφέ-
ρειας, λειτουργούσε μικτό Δημοτικό Σχολείο, που συντηρούνταν αποκλει-
στικά από δωρεές και εμβάσματα ομο-
γενών. Ως πρώτος μεγάλος ευεργέτης του χωριού μνημονεύεται ο Θεόδωρος Νίκας, ο οποίος με δικές του δαπάνες έκτισε την κεντρική εκκλησία του χωριού του, αφιερωμένη στην Κοίμη-
ση της Θεοτόκου και όπου στο όριο υπερασυνόβου κυπριασίου που εσώ-
ζετο μέχρι προ όλγων ετών στον περί-
βολό της εκκλησίας, δίδεξε ο Πατρι-
οκοσμός ο Αιτωλός, όπως πιο πάνω αναφέρομε.

Για τη σημερινή περίοδο αναφέρο-
νται οι από το ίδιο χωριό προερχόμε-
νοι Δημήτριος Τσελίκης, Κώστας Τσιουκόνης, Ζώης Γέρος και άλλοι σε μικρότερη κλίμακα που διέθεσαν ικανά χρηματικά ποσά για την ανέγερ-
ση και ανακαίνιση κυρίως εκκλησιών και παρεκκλησίων (Άγιος Δημήτριος, Άγιος Νικόλαος, Άγιος Απόστολος). Επίσης ο Κων/ίνος Γιαννιούλας που δαπάνησε σεβαστά ποσά για το Νεκρο-
ταφείο του χωριού, όπου και ανήγειρε εκ θηελίων εκκλησία που αγιογράφη-
σε και επίταξε.

Ακόμα ο καλός πατριώτης και ανήσυχος Περέδρος Βασιλείος Γιαν-
νούλας, επί μακρόν, της Αδελφότητας Πλαίσιας, που διαμένει στην Αθήνα,

που με ενέργειές του και διάθεση χρημ-
ενισχύσεων, ανήγειρε στην Πλαίσια, μεγαλόπρεπο ηρώ των

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΛΑΙΣΙΑΣ

20ν

Το χωριό έφτασε στη μεγαλύτερη ευμάρειά του δι' οργανωμένης βιοτεχνίας σαρώνθρων, αυγών και υφαντών και του εκτεταμένου εμπορίου εντός και εκτός της Ελλάδας προς τις Ηγεμονίες. Τούτο επιμαρτυρεί και η ανυπολόγιστη δαπάνη του Θεοδώρου Νίκα για την ανέγερση του ναού της Κοιμήσεως της Θεοτόκου.

Η ανέγερση της Μονής του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου και ο καθορισμός τριήμερου πανηγύρεως για τη Μονή, την Πλέσσια και τους φιλοξενούμενους ξενοχωρίτες και η χριστιανική διοίκηση των ιερωμένων προεστών του χωριού, συνετέλεσαν τα μέγιστα στη σύσφιξη φιλικών δεσμών ολοκληρώ της περιοχής Κατσανοχωρίων.

Ψυχρή αυτής της οργάνωσης υπήρξε η οικογένεια Μαργαρίτης, η οποία χάρισε στο Έθνος μας απογόνους που διέπρεψαν και ετίμησαν την Ηπειρωτική τους καταγωγή ως ανώτατοι αξιωματικοί, υπασπιστές βασιλικών οίκων, έμποροι, συγγραφείς και ποιητές παγκοσμίου προβολής, όπως ο JEAN - MOREAS, αγωνιστές και ήρωες και ακόμα αυτόν τον πρώτο νεκρό της Εβνεγερσίας Διαμάντη Μαργαρίτη.

Δεν γνωρίζουμε αν ήταν αυτόχθονες ή είχαν έλθει με το Δεσπότη της Ηπείρου Μιχαήλ Άγγελο και εγκατεστάθηκαν στην Πλέσια, γιατί πολλά περί του θησαυρού της οικογένειας και της μεγαλόπρεπης εμφάνισής της με τη συνοδεία 70 σελλών αναφέρονται.

Από το διασωθέν γενεολογικό δένδρο, γενάρχη της οικογένειας Μαργαρίτη, φέρεται ο Μαργαρίτης Παπαδιαμάντης, πρωτόπαπας και προεστός Πλεσσίων Μαλακασίου Ιωαννίνων. Αυτό επιβεβαιώνεται και από το γιο του Ιωάννη Παπαδιαμαντόπουλου, Παναγιώτη Παπαδιαμαντόπουλο, νομικό και βουλευτή Πατρών, σε χειρόγραφο από 17 σελίδες, που βρίσκεται κατατεθειμένο στη Βουλή στο φάκελλο «ΕΘΝΙΚΑ» και αναφέρεται σε σημαντικά γεγονότα της οικογένειας προεπαναστατικά.

Από τα τέλη του 12' αιώνα αρχίζει η παρακμή του χωριού και πολλά δεινοπαθήματα υπέστη το χωριό Πλέσσια από επιδρομές ληστρικών σωμάτων Τουρκαλβανών, Σουλτανών και

Τον κ. Βασ. Γιαννούλη δάσκαλο υ

των εκ Πέστινης ληστοβίων Τσαρκαλών. Δυστυχώς οργανωτές τέτοιων επιδρομών ήταν οι ίδιοι οι πασάδες με σκοπό την αρπαγή περιουσιών και τον εκφοβισμό των κατοίκων για να ζητήσουν την προστασία του Πασά καταβάλλοντας σημαντικά ποσά. Ο ίδιος ο Μαργαρίτης Παπαδιαμάντης απήχθηκε από ληστές, φορτώθηκε το χειρόμυλο μέχρι τη θέση Γρεντζηλιά, οπότε δεν άντεξε άλλο και κατέβαλε ως λύτρα μία κατασρόλα χρυσά νομίσματα. Δεν επέζησε ούτε έτος, γιατί κατά την παράδοση έγινε το αλμα του νερό. Αυτός δε είναι ο λόγος που ο μικρότερος γιος του φέρει το όνομα Διαμαντής, προς διάκριση από τον πατέρα του Διαμάντη.

Και το χειρότερο το 1742, λόγω ψευδών καταγγελιών αμειλικτών εχθρών του και κατοπιν διαταγής του Αχμέτ Πασά των Ιωαννίνων, ο ιερέας, προεστός, Αγιάς και Βελαέτης Κατσανοχωρίων, Γεώργιος Μαργαρίτης, μεγαλύτερος γιος του Μαργαρίτη Παπαδιαμάντη, απαγχονίζεται μέσα στην εκκλησία (στο νάρθηκα) αμέσως μετά την τέλεση της Θείας Λειτουργίας. Αυτός άφησε δύο γιους. Ο νεώτερος Μιχαήλ ονομαζόμενος, μετώκησε στα Γιάννενα και ο γιός του Νικόλαος μετέβαλε το επίθετό του εις Μίχου (του Μιχαήλ) και τα παιδιά του μετώκησαν στην Αθήνα και διακρίθηκαν ως στρατιώτες και συγγραφείς. Την κόρη δε του Αρτέμη Μίχου νυμφεύθηκε ο Π. Αραβαντινός. Ο μεγαλύτερος γιος του Γεωργίου, Διαμάντης ονομαζόμενος, έμεινε με τη μητέρα του στο χωριό και εμποδίστηκε από αυτή να γίνει κληρικός.

Αυτός φονεύθηκε στην Πάτρα μέσα στο σπίτι του Ι.

Παπαδιαμαντόπουλου την 21 Μαρτίου 1821 και όπως αναφέρει ο Γούδας «Τους Τούρκους κρατά ακόμη εις απόστασιν οπρώτως νεκρός της Εβνεγερσίας, ενός πελωρίου γέροντος Ηπειρώτου, Διαμάντη, συγγενούς του Παπαδιαμαντοπούλου, όστις πυροβολών εκ της σοφίας, εφονεύθη πεσών προς τα εμπρός επί του παραθύρου με προτεταμένο το όπλο του».

Ο Διαμαντής Μαργαρίτης μετά τον απαγχονισμό του αδελφού του Γεωργίου, ανέλαβε πρωτόπαπας και προεστός του χωριού, αλλά όταν και πάλι αναβίωσε το κόμμα των Αλβανόφιλων, κινδυνεύων εγκατέλειψε νύχτα το χωριό και μάλιστα για παραπλάνηση των Τούρκων πετάλωσε ανάποδα τα άλογα και κατέφυγε στο Αιτωλικό με την οικογένειά του. Εκεί έχτισε την εκκλησία των Ταξιαρχών, ενύμφευσε την κόρη του και παρέμεινε μέχρι το τέλος της ζωής του εφημέριος. Ετάφη στη Δυτική πλευρά του περιβόλου της εκκλησίας.

Από τα παιδιά του, ο μεγαλύτερος Αναστάσιος ονομαζόμενος, έγινε έμπορος στην Πάτρα και ο μικρότερος Γεώργιος επίσης έμπορος στην Κόρινθο. Γιος του Γεωργίου είναι ο Ιωάννης Παπαδιαμαντόπουλος, που γεννήθηκε στην Κόρινθο το 1766, ο μετέπειτα μεγαλέμπορος, Φιλικός, αγωνιστής και πολιτικός του 1821, ο τον κόσμο καταπλήξας δια της νοημοσύνης, της ικανότητας και των θυσιών του.

Σύγχυση επέφερε σε μερικούς η σημερινή γραφή του χωριού Πλάσια (αι) αντί του ορθού Πλέσσια, έργο ασφαλώς κάποιου λογίου υπαλλήλου της Νομαρχίας Ιωαννίνων κατά το 1922, ασφαλώς εσφαλμένου, γιατί όπως γράφει ο Λαμπρίδης, τούτο προέρχεται εκ τινος τιμαριούχου, του οποίου οι απόγονοι ζούσαν στα Γιάννενα μέχρι το 1555. Τόσο στο γενεολογικό δένδρο της οικογένειας Μαργαρίτη, όσο και στη βιογραφία του Ι. Παπαδιαμαντόπουλου, εποχή της Εβνεγερσίας, η Πλέσσια γράφεται με (ε) και (σφ). Έτσι το διδάσκει και ο αείμνηστος συγγραφέας μας δάσκαλος Ν. Σαφαρίκας.

Τη δε γεωγραφική θέση της Πλέσσιας ο Ι. Λαμπρίδης τοποθετεί με κάθε σαφήνεια, ώστε ουδεμία αμφισβήτηση να δικαιολογείται. Και είναι έργο του Προέδρου της Κοινότητας η επαναφορά στο ορθό Πλέσσια, για το οποίο η Αδελφότητα έδωσε στοιχεία στην Κοινότητα κατά το παρελθόν.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΠΛΑΙΣΙΩΤΩΝ

— Την 8η Δεκεμβρίου 1990 έγινε στην Αθήνα και στο Κέντρο Διασκέδσεως «ΤΑ ΑΗΘΟΝΙΑ», η ετήσια εκδήλωση της Αδελφότητας Πλαισιωτών. Σ' αυτήν παρευρέθηκαν 400 περίπου άτομα, μεταξύ των οποίων πολλοί φίλοι της Πλαίσιας. Κληρώθηκαν αντικείμενα μεγάλης αξίας και τα έσοδα θα διατεθούν για την αποπεράτωση του δρόμου προς Αργινάνη.

— Την 13η Ιανουαρίου 1991 στην Αθήνα και σε αίθουσα της Πανεπιστημιακής Ομοσπονδίας έγινε ο Απολογισμός Διαχειρίσεως της Αδελφότητας Πλαισιωτών τον έτους 1990 και ενεκήθη ο προϋπολογισμός του 1991. Στη συνέχεια έγινε το κόψιμο της βασιλόπιτας. Η εκδήλωση έλειπε με παιδική εκδήλωση και μοιράστηκαν δώρα σε 40 παιδιά περίπου.

— Η Αδελφότητα των απανταχού Πλαισιωτών, με πρόεδρό της ανεκήρυξε τον κ. Φώτη Σαφαρίν, συνταξιούχο δάσκαλο, επίτιμο πρόεδρο της αδελφότητας για τις υπηρεσίες που προσέφερε στην Αδελφότητα. Ο κ. Σαφαρίκας υπήρξε ο πρώτος πρόεδρος της Αδελφότητας και ένας από τα ιδρυτικά μέλη αυτής.

Σ.Τ.

Λαγοί - Πέρδικες όλο και χάνονται!

— Να προστατευθούν!

Όπως ακούσατε πενιχρά κι' εφέτος τα κυνήγια. Ελάχιστα θη γέυτηκαν λαγοί και πέρδικα κι' άλλα θηράματα. Χρόνο με χρόνο όλο και λιγοστεύουν. Αυτό πρέπει να προβληματίσει τους κυνηγούς της περιοχής μας —και γενικά βέβαια— για τα αίτια και στη συνέχεια μέτρα προστασίας ώστε σιγά-σιγά να αυξηθούν τα θηράματα. Ποιά τα μέτρα τα γνωρίζουν οι ίδιοι πιο καλά από μας. Ένα μέτρο είναι ο σεβασμός στην προστασία τους. Και κανένα καταφύγιο για ανάπτυξη και πολλαπλασιασμό τους δεν θα ήταν άσχημο. Στο «καταφύγιο» αυτό να υπάρχουν οι χρειάζονται ώστε να το προσκομούν λαγοί, πέρδικες κι άλλα.

Στήλη του Υγειονομικού

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ

του γιατρού Χρ. Γεραλέξη

Στο σημερινό δημοσίευμα με τίτλο «το κάπνισμα» εννοούμε την κακή συνήθεια, η οποία καταλήγει σε εξή, να εισπνεύσουμε τον καπνό από καίμενα κομμένα φύλλα φυτού που λέγεται καπνός, ή επιστημονικά νικωτάνη, το γένος των φυτών της οικογένειας των στρυχνωδών, με τη μορφή των τσιγάρων, των πούρων, του τσιπουκιού ή του τσιμπού.

Πήρε το όνομα νικωτάνη από το όνομα του Γάλλου διπλωμάτη Νικότ (NICOT) ο οποίος εισήγαγε το φυτό αυτό από την Πορτογαλία και διέδωσε αυτό στη Γαλλία κατά τα μέσα του 16ου αιώνα. Υποδιαιρείται σε 4 ομάδες ή σε 4 είδη.

Αναφέροντας λίγα για την ιστορία του καπνού, κάνω γνωστό ότι στην Ευρώπη διαδόθηκε από το περιβάλλον του Κολόμβου το 1511 και μάλιστα από τον Ιεραπόστολο του Κολόμβου, τον Ραμόν Πάβε, ο οποίος το έκανε γνωστό στον Δομινικανό μοναχό Πέτρον της Βερνόνης.

Κατά μία εκδοχή εισήλθε στην Ευρώπη ο σπόρος του καπνού, από τον Καρτές το 1518, τον οποίον βρήκε να καλλιεργείται στο Μεξικό. Αυτός έστειλε τον σπόρο στον Βασίλη Καρόλου τον Ε'. Περιγραφή δε του καπνού έκαμε πρώτος το 1525 ο Ισπανός Διοικητής του Αγίου Δομινίκου Γονθάλβ Χερνάνδεζ.

Αναφέρει ακόμη ότι το 1560 ο Γάλλος Προεβήτης στην Πορτογαλία Ιωάννης Νικό είχε προμηθευθεί από έναν Φλαμανδό έμπορο σπόρους τους οποίους καλλιεργήσε στον κήπο του και από τότε διαδόθηκε στη Γαλλία, από το όνομά του δε Νικό όπως προαναφέρθηκε πήρε το φυτό αυτό το όνομα Νικωτάνη.

Το 1571 ο Ισπανός γιατρός Νικόλαος Μενάρδης διαφήμιζε τον καπνό σαν ιαματικό φυτό και έτσι κατά τον 17ο αιώνα έγινε γενική η καλλιέργεια του καπνού. Στην Ελλάδα έγινε η εισαγωγή του καπνού κατά τον Τούρκο ιστορικό Νόβια στα τέλη του 16ου αιώνα, αρχές 17ου αιώνα (1636).

Κατά τον Γάλλο ιστορικό ΠΟυκεβίλ που περιόδευσε στην Ελλάδα, ο καπνός εισήλθε στην Τουρκία επί Βασιλείας Ερρίκου δε Βαλουά τον Ε' τέλος 16ου αιώνα, από δύο Γάλλους εμπόρους, οι οποίοι καλλιεργήσαν τον καπνό έξω από τη Θεσσαλονίκη και από εκεί εξαπλώθηκε σ' όλη την Ελλάδα.

Και γιατί γίνεται τόσο λόγος για ένα φυτό που το κάπνισμα των φύλλων του, του χαρτοπύρου στην αρχή σαν μια βλαβερή και καταστρεπτική για την υγεία του ανθρώπου συνήθεια; Γιατί σε γενικές γραμμές κρίνοντας τη συνήθεια αυτή, καθώς αναφέρουν οι στατιστικές, σ' όλον τον κόσμο 2.500.000 άνθρωποι πεθαίνουν το χρόνο από το κάπνισμα, και στην Ελλάδα 10.000 άνθρωποι πεθαίνουν το χρόνο από την ίδια αιτία. Διότι τα φύλλα του καπνού αυτού περιέχουν 3.000 συστατικά από τα οποία πολλά είναι δηλητηριώδη και το χειρότερο καρκινογόνα όπως λεπτομερώς θα δούμε παρακάτω.

Επίσης δυο σταγόνες νικωτίνης, από το κυριότερο δηλητήριο που περιέχει ο καπνός και που περιέχεται σε 100 τσιγάρα, μπορούν να προκαλέσουν τον θάνατο ενός ατόμου. Διότι μειώνει τη ζωή του ανθρώπου κατά δύο 10ετίες. Στην Αμερική με ποσοστό 10%, έρχεται πρώτο σαν αιτία θανάτου το κάπνισμα και ακολουθούν τα ονιονοματώδη, τα νερκωτικά, τα τροχαία, οι αυτοκτονίες κ.λπ.

Ας δούμε όμως μερικές λεπτομέρειες: Στις αρχές το κάπνισμα ξεκινάει σαν μια μίση, σαν μια συνήθεια να περνάει η ώρα, να επικονιασθείς με την παρέα σου, με τους φίλους σου, σαν ένα πρόχειρο και εύκολο κερασμάκι, να κάνεις μια κίνηση, να λησθείς το τσιγάρο στον κουτί, να βγάλεις επιδεικτικά τον ωραίο σου αναπτήρα και να δείξεις τέλος ότι ωρμίμασε, ενηλάρηκες, ότι έγινες άνδρας, ή ωρμίμασε

ως γυναίκα, και ότι απολαμβάνεις πια τα ίδια δικαιώματα με τους άλλους και στη συνέχεια προχωρείς από μια απλή χρήση σε κατάχρηση, ένα, δύο, τρία και 4 πακέτα τσιγάρα την ημέρα, ή το τσιμπούκι να κρέμεται συνεχώς από τα χείλη, να ρουφιάται ο καπνός όλος, ως τα κατάβατα των πνευμόνων και να καίγεται το τσιγάρο ως το τέρας. Στο πρώτο αυτό στάδιο αισθάνεσαι μια διέγερση του νευρικού συστήματος με μικρές ενοχλήσεις, τάση προς εμετό, κεφαλαλγία και ζαλάδες και ακολουθεί σύντομα διέγερση με ηδονιστική και ευχάριστη ψευδαισθήση, αυτή που επικαλούνται, ή την βρίσκουν σαν δικαιολογία, ότι προέρχεται από τη συνήθεια αυτή και λόγιοι και πνευματικοί άνθρωποι ακόμη, καθώς κοντά και όλοι οι απλοί άνθρωποι, ότι τους έρχονται καλύτερα οι ιδέες, οι κουρασμένοι ότι τους ξεκουράζει ότι τους βοηθάει στη μνήμη, και γενικά ότι τους χαρίζει ευχαρίστηση και ψυχική αναλαμπή.

Όλα όμως δυστυχώς είναι μια απάτη, ένα λάθος, ένας λαθεμένος δρόμος, ένα παρασπάρτημα, μια παρεξήγηση. Μπορεί ο δρόμος αυτός, κάτι να τους ευχαρίστη, κάπου να τους εξυπηρετεί, αλλά η καλωσύνη αυτή είναι αναμειγμένη με βλάβη, ο δρόμος τελικά τους βγάζει σε ένα καταστρεπτικό περιβάλλον. Την καλωσύνη αυτή μπορούν να την κερδίσουν με άλλους τρόπους και πολύ καλύτερα.

Η απλή μισητική συνήθεια προχωρεί σε εξάρτηση, σε εξή την οποία προκαλεί η νικωτίνη κυρίως που υπάρχει στον καπνό, όπως η πρωίνη στους τοξικομανείς και δεν μπορούν πια οι καπνιστές να κάνουν χωρίς τσιγάρο. Και αρχίζουν τα πρώτα άσχημα συμπτώματα και τέλος τα καταστρεπτικά αποτελέσματα (2ο και 3ο στάδιο).

Ξέρω θα δυσανεγίσω πολλούς αναγνώστες, πατριώτες και φίλους μας, και θάγω «πολιτικό κόστος» όπως λένε οι πολιτικοί, αλλά για το καλό της υγείας μας, ας τους δυσανεγίσω και λίγο ή πολύ κι' ας θάγω «πολιτικό κόστος».

Αρχίζουν τα συμπτώματα της χρονίας δηλητηρίασεως, η χλωμάδα στον πρόσωπο, η ρητίδωση του δέρματος, η ανορεξία, η απώλεια βάρους, η κεφαλαλγία, η αναμία, ο επίμονος βήχας, κομάρες, λιγνοί, τρόμος των χειρών, δυσκοιλιότητα, χρόνια φαρυγγοπάθεια, αλλοιώσεις γεύσεως, ακοής, οράσεως και προχωρούν οι βλαβερές επιδράσεις στο 3ο στάδιο, στη χρονία βρογχίτιδα, το πνευμονικό εμφύσημα, την πνευμονική καρδιά, στην ανεπάρκεια στεφανιαίων αγγείων καρδιάς, στους σπληνικούς παροξυσμούς, με έντονα προκάρδια άσθμη, στην ισχαιμία του μυοκαρδίου και τέλος στο έμφραγμα της καρδιάς.

Επίσης συντελεί το κάπνισμα στην αρτηριοσκλήρωση των αρτηριών όλων και ιδίως του εγκεφάλου με μείωση της μνήμης και με εμφανή εγκεφαλικών επεισοδίων.

Ακόμη συντελεί στην εμφάνιση του έλκους του στομάχου, του 12/λου και των επιπλοκών αυτού, ήτοι των γαστροορραγιών και των διατρήσεων του στομάχου. Αλλά δεν σταματάει εδώ το κακό. Το σπουδαιότερο όλων, είναι η εισαγωγή στον οργανισμό μας με το κάπνισμα συστατικών, όπως θα δούμε παρακάτω τα οποία αποδεδειγμένως δυνατόν να προκαλέσουν τον καρκίνο του πνεύμονος, του στομάχου, των χειλέων, του στόματος, του παγκρέατος, του λάρυγγος, της ουροδόχου κύστεως κ.λπ. Στην εγκληματική καθυστέρηση την ανάπτυξη του εμβρύου, τα δε βρέφη γεννιούνται λοιποπαθή και μπορεί να επηρεαστεί το ανάπτυξη αυτών. Μια τρανή απόδειξη των βλαβών που προέρχονται από το κάπνισμα, είναι και τα αποτελέσματα από την κατάχρηση του τσιγάρου στις γυναίκες.

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ Bo μέρος)

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ

Ο εξαιρετός πατριώτης μας Δημήτριος Χρ. Μπουκουβάλας, καταγόμενος από την Κορύτιανη, μας γράφει από την Αμφιλοχία όπου και διαμένει, επανερχόμενος στο θέμα της χορήγησης οικοπέδων από Κοινοτικές εκτάσεις σε πατριώτες που επιθυμούν να κτίσουν σπίτι στο χωριό, για να επιστρέψει έστω και μέρος των κατοίκων που έφυγε, γιατί αλλιώς θα ερημώσει ο τόπος.

Ο αγαπητός μας αυτός πατριώτης, που φλέγεται από πατριωτισμό και διαθέτει πολύπλευρη μόρφωση και πείρα γύρω από τα κοινοτικά ζητήματα, δίνει και ωρισμένες πολύ χρήσιμες γνώμες για την ανάπτυξη της περιοχής μας.

Για το πρώτο θέμα, επανερχόμεστε και μες, καθώς γράψαμε και στο προηγούμενο φύλλο, ότι αποταθήκαμε στο αρμόδιο Γραφείο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Νομαρχίας Ιωαννίνων από όπου λάβαμε την απάντηση την οποία, για να καταλάβουν καλύτερα οι ενδιαφερόμενοι, θα την αναδημοσιεύσουμε.

Το θέμα περιλαμβάνεται στις διατάξεις του άρθρου 232 του Δ.Κ. Κώδικα (Π.Δ. 323/89). Αναλυτικά

τά. Τα Κοινοτικά Συμβούλια εγκρίνουν με πρακτικό μια κοινοτική περιοχή για επέκταση του χωριού, σαν οικισμό, αφού εκπληρωθεί ο νόμος, να είναι κοντά τους Συλλόγους και από παράγοντες της περιοχής ανάλογες προϋποθέσεις. Ηδη βελτιώθηκε και πρόκειται να ολοκληρωθεί η βελτίωση των δρόμων, του κεντρικού και των διακλάδσεων. Διάφορα μικρά κοινοτικά έργα έγιναν και γίνονται, δεξαμενές ομβρίων υδάτων, ολοκληρώθηκε το έργο ύδρευσης από πηγές ΚΜίκης, άρχισε το Πνευματικό Κέντρο Αετορράχης, ολοκληρώνεται το οίκημα Τουριστικού Περιστέρου και πολλαπλών χρήσεων Φανερομένης. Επίσης ολοκληρώνεται ο Σενώνας Πλαίσιας. Προχωρεί το πρόγραμμα τουριστικής αξιοποίησης της περιοχής και της χαράδρας Αράχθου. Γίνονται διάφορα δασικά έργα, σκοπεύουμε να διαφημίσουμε τις αρχαιότητες, ακροπόλες (Καστριά) Καλεντζίου, προτομή του Ζαν Μωρέας Πλαίσιας, Σαράβη Κορύτιανης, Ιερό Μαντείο Πατέρου, Ιερά Μονή Τσούκας, αρχαίες αμφογραφικές Εκκλησίες κ.λπ., που εκτός των άλλων, θα συντελέσουν στη συγκράτηση του πληθυσμού, στην επιστροφή πολλών πατριωτών, στη δημιουργία τουριστικού ρεύματος στην περιοχή και στη βελτίωση τελικά των συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων.

Η Συντακτική Επιτροπή

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

1. Λάμπρος Μιλτιάδης	1.500	12. Γιώτης Χρ. Αλέκος	2.000
2. Φίλιος Δημόθενης	2.000	13. Διαμάντης Μάνθος	2.000
3. Δασκαλάκης Αναστ.	1.000	14. Γαρυφαλιός Παναγ.	2.000
4. Καραούζας Κων. Παν.	5.000	15. Μπόρης Στέφανος	2.000
5. Καραούζας Κων. Σοφ.	5.000	16. Συγκρίνας Σωτήρης	1.000
6. Παπαγεωργίου Λεωνίδα	1.000	17. Τσιζόλας Γεώργιος	1.000
7. Τσόγκα Φωτεινή	1.000	18. Παναγιώτης Αλεξάνδρος	1.000
8. Μακρυγιάννης Αθαν.	1.000	19. Τζέτζος Σταύρος	1.000
9. Σιατήρης Γεώργιος	2.000	20. Κοντράς Παναγιώτης	5.000
10. Μακρη Χ. Φεβρωνία	2.000	21. Πολύζος Σώλ. Καλεντζίου	12.000
11. Ζήση Αρ. Παρσασκεή	5.000	22. Τσελίκης Στέφανος	1.000

Όπως γράψαμε στο προηγούμενο φύλλο το περασμένο καλοκαίρι και στο κέντρο Μακρή Φανερωμένης, πραγματοποιήθηκε πανκατανοχωριτική συγκέντρωση για θέματα της περιοχής. Κυρίως συζήτηση έγινε για την ύδρευση των χωριών απ' τη Κλίφκη που ο Σύνδεσμος Ύδρευσης χρωστούσε στη ΔΕΗ 3 εκ. δραχμές. Αντηλλάγησαν απόψεις για την αντιμετώπιση του θέματος.

Στη συγκέντρωση αυτή ο πρόεδρος του Συλλόγου Κατσάνων Ιωαννίνων γιατρός κ. Χρήστος Γεραλέξης πρόεξε σε εκτεταμένες ανακοινώσεις για το Λούλειο κληροδότημα. Συγκεκριμένα αναφέρθηκε στο ποιος είναι ο μεγάλος μας ευεργέτης Ιωάννης Ζώη Λούλης, πως ταξίδεψε στα Γιάννινα, την μεγάλη περιουσία που απόκτησε, τη διαθήκη του για τους σκοπούς που άφησε την περιουσιακά στοιχεία του, ποιά τη σημερινή ακίνητος περιουσία του και οι προσπάθειες, ενέργειες και προγραμματισμός της Διαχειριστικής επιτροπής του Κληροδοτήματος για αξιοποίησή της ώστε η απόδοση να είναι μεγάλη και το Κληροδότημα να αναπτύξει το έργο του σύμφωνα και με τις επιθυμίες του Διαθέτη Ευεργέτη, αλλά και σκέψεις για άλλες προσφορές στην περιοχή.

Η ενημέρωση που έγινε είναι αρκετά μεγάλη. Για τούτο σήμερα καταχωρούμε το ποιος ήταν ο ευεργέτης. Σε άλλο φύλλο θα δημοσιεύσουμε ποιά η σημερινή ακίνητη περιουσία και ποιές οι προσπάθειες για αξιοποίησή της.

Η εισαγωγή για τον Ιωάννη Λούλη έχει ως εξής:

«Αγαπητοί πατριώτες και φίλοι μας,

Η Διαχειριστική Επιτροπή του Λουλείου Κληροδοτήματος, όπως και άλλες φορές, θα σας ενημερώσει σχετικά με την ιστορία του Κληροδοτήματος αυτού, την σημερινή του κατάσταση και λειτουργία καθώς και για τις προσπάθειες για το μέλλον.

Πρόκειται για κληροδότημα το οποίο προσέφερε πολλά στην περιφέρειά μας. Συγκεκριμένα προσέφερε και προσφέρει κυρίως ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στην περιοχή Κατσανοχωρίων και γι' αυτό δικαίως χαρακτηρίστηκε ότι λειτουργήσει σαν ένα Ι.Κ.Α. από τον έτους 1909, πριν λειτουργήσει το Ι.Κ.Α. στην Ελλάδα.

Αλλά και οικονομική βοήθεια προσέφερε σε αναξιοπαθούντες, εις δε το εγγύς μέλλον θα προσφέρει πολύ περισσότερα και θα συμβάλει στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της περιοχής.

Εδώ πρέπει να σταματήσει κανείς λίγο, υποχρέωση και ιερό καθήκον επιβάλλει να πω δυο λόγια για τον αείμνηστο διαθέτη

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΩΗ ΛΟΥΛΗΣ

Ο Μεγάλος Ευεργέτης μας

Του γιατρού Χρ. Γεραλέξη

Ιωάννη Ζώη Λούλη, τον άνθρωπο φιλόσοφο, τον μεγάλο φιλογερό πατριώτη που αποτέλεσε ένα φωτεινό παράδειγμα φιλέσπλαχνου ανθρώπου στη στρατιά των μεγάλων Ελλήνων Ευεργετών, ερμηνευτής του φιλόσοφου Σωκράτη όπως τον αποδίδει ο Πλάτων. Πατρός τε και μητρός τε και των άλλων προγόνων τιμωτέρων και ιερώτερων εστίς η πατρίς. Ανώτερο πάντων έλεγε ο Πλάτων μαθητής του Σωκράτη είναι η πατρίδα και οπαδός του ήταν ο αείμνηστος Ιωάννης Ζ. Λούλης.

Ανήσυχτο πνεύμα από μικρός λόγω του αγρόνυ εδάφους της ιδιαιτέρας του πατρίδας Αιτωρράχης (τότε Κοτορτσίου) κατέφυγε εις Θράκη όπου ασχολήθηκε με εμπορικές δουλειές, οι οποίες τον ενόησαν και ενισχύθηκε οικονομικώς. Από εκεί νορίς γύρισε και εγκαταστάθηκε στα Γιάννινα που με την εργατικότητα του, τον τίμιο ιδρώτα του ασχολούμενος πάλι με εμπορικές αλλά και τραπεζικές δουλειές πλούτισε. Αλλά πλούτισε όχι για τον εαυτό του αλλά και αυτό είναι το χαρακτηριστικό το μεγάλο, πλούτισε για την κοινωνία που έμεινε παράδοση, έμεινε μολόγημα.

Χριστούγεννα και Πάσχα τον περιμένα πολλοί κάτοικοι των γύρω χωριών στην είσοδο προς τα κατσανοχώρια και κυρίως στην είσοδο του χωριού του και τους μοίραζε χρήματα, διάφορα δώρα, ρούχα, παπούτσια, φαγάσματα κ.λπ.

Ο Λούλης έρχεται ακούγονταν. Και οι Τούρκοι ακόμη και οι Έλληνες βέβαια τον είχαν σε μεγάλη υπόληψη και σε εκδηλώσεις, σε δικαστήρια που αθώανε Έλληνες πολίτες, μετέβαινε έμπροσθεν φορώντας ιδιαίτερη στολή και τον επέτρεπαν να φέρει ξίφος.

Βοηθούσε οικονομικώς αναξιοπαθούντας, συμπαρυστέκονταν σε ασθενείς, σε φιλακισμένους.

Καταλήγοντας ο γιατρός υπογράφισε και τα εξής:

Τελειώνοντας θέλουμε να επαναλάβουμε και να τονίσουμε ότι να είσθε απολύτως βέβαιοι ότι υπάρχει άμεμπτος διαχείριση, καθαρή, διαφανή και έξαστερη.

Συμπερασματικώς επιθυμώ να είπω και τα εξής:

Ο Ιωάννης Ζ. Λούλης ήταν και είναι ένας πολύ μεγάλος ευεργέτης όλης της περιφέρειας των Κατσανοχωρίων, η διαθήκη

του είναι εμπνευσμένη από πατριωτισμό, αγνή ψυχή και από ανθρωπιστικά αισθήματα. Εμείς από όσα προσέφερε, προσφέρει

και πολύ περισσότερα θα προσφέρει στο μέλλον η Διαθήκη αυτή, πρέπει να χρωστάμε και να αποδίδουμε ευγνωμοσύνη στον μεγάλο αυτό ευεργέτη.

Και ακόμη ας παραδειγματιζόμαστε από αυτόν και ας τον μιμηθούμε.

Ας αποτελέσει η ενημέρωσή, η ομιλία αυτή ευλαβικό μνημόσυνο στη μνήμη του.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Γεννήθηκε το 1911 στο Ελληνικό Ιωαννίνων. Εκεί έμαθε τα πρώτα του γράμματα. Τελείωσε το Γυμνάσιο στα Τρίκαλα Θεσσαλίας. Η αγάπη του για τα γράμματα και την επιστήμη υπήρξε τόσο μεγάλη, ώστε να ακολουθήσει πανεπιστημιακές σπουδές στην Αθήνα, στη Νομική Σχολή. Διακρίθηκε για την επιμέλειά του και κατατάχθηκε μεταξύ των καλών φοιτητών και των πνευματικών ανθρώπων. Η γνώμη του ήταν σεβαστή και γινόταν αποδεκτή από τους γειτονικούς του χωριούς.

Εξέκρινε την επαγγελματική του καριέρα στα Γιάννινα και εν συνεχεία στην Αθήνα. Τα σύννεφα όμως του πολέμου (1940) τον έφεραν στα Αλβανικά βουνά και διακρίθηκε πολέμοντας στην πρώτη γραμμή. Τιμήθηκε με τρεις πολεμικούς σταυρούς και με το βραβείο Ανδρείας. Οργανώθηκε στην Αντίσταση και αγωνίστηκε κατά των κατακτητών.

Παντρεύτηκε τη συγχωριανή του Μαρία, το γένος Μυλωνά Ιωάννη και απέκτησε μαζί της δύο παιδιά, την Αννέτα καθηγήτρια φιλολογίας και τον Αριστοτέλη πολιτικό μηχανικό. Τον συντρόφευε τα δύσκολα χρόνια και στάθηκε δίπλα του με αγάπη και αφοσίωση.

Μετά τα δύσκολα κατοχικά χρόνια και τον εμφύλιο ακολούθησε το δικαστικό κλάδο και υπηρέτησε ως Ειρηνοδίκης στην Παραμυθιά δεκαετία του '50 στα Τρίκαλα, αρχές δεκαετίας του '60 και εν συνεχεία στην Αθήνα απ' όπου και συνταξιοδοτήθηκε με το βαθμό του Προέδρου Πρωτοδικών.

Υπήρξε άριστος δικαστικός λειτουργός με αγάπη και υπευθυνότητα για τη δουλειά του, αλλά και το συνάνθρωπο. Σήμερα ακόμη οι παλαιότεροι που τον θυμούνται σαν δικαστικό και άνθρωπο μιλούν με αγάπη και σεβασμό γι' αυτόν.

Γνώριζε την αγάπη των συγχωριανών του. Τα χείλη του δεν χάραξαν ποτέ του κακό λόγο. Πάντα με τη λογική προσπαθούσε να δώσει λύσεις και να δώσει λύσεις καταστάσεις. Ήταν μια μεγάλη καρδιά που συγχωρούσε τα πάντα.

Το μεγαλύτερο πλήγμα στη ζωή του το δέχτηκε με το χαμό της αγαπημένης του γυναίκας. Στάθηκε και πατέρας και μάνα στα παιδιά του. Ο πόνος του όμως δεν καλύφθηκε ποτέ, μετρίστηκε όμως όταν η δεύτερη σύντροφός του Μαρία, το γένος Δημητροπούλου, πονεμένη κι αυτή από τη ζωή, στάθηκε δίπλα του με αγάπη και κατανόηση 20 ολόκληρα χρόνια. Παρηγορία του επίσης μεγάλη υπήρξε το βιβλίο. Ακούραστος μελετητής μέχρι το τέλος του.

Οι ταλαιπωρίες και οι κακουχίες της ζωής κλόνισαν την υγεία του. Το βρογχικό άσθμα τον ταλαιπωρούσε ιδιαίτερα τα δυο τελευταία χρόνια. Δεν έλεγε ποτέ όμως ότι δεν είναι καλά. Με το γελαστό του πρόσωπο και το περπάτημά του, σχεδόν νεανικό, έδειχνε ακούραστος και προσπαθούσε να καθησυχάζει. «Μη φοβάστε, εγώ τα ρυθίζω όλα» έλεγε. Όμως η καρδιά του διαφορετικά ρύθμιζε τα πράγματα και έφυγε από κοντά μας παρά τις προσπάθειες της γυναίκας του και της εγγονής του Μαρίας να τον επαναφέρουν στη ζωή.

Στις 13 Νοεμβρίου 1990 άφησε την τελευταία του πνοή. Αναπαύεται στο νεκροταφείο Αρχαγγέλος του Ελληνικού, της ιδιαίτερης του Πατρίδας που τόσο αγαπούσε αλλά που η ζωή δεν τον άφησε να ζήσει εκεί και να χαρεί.

Ας είναι ελεοφόρο το χώμα που σκεπάζει αυτή την καλοσυνάτη μορφή, την καθαρή ψυχή, τον αγωνιστή, τον ολοκληρωμένο άνθρωπο.

ΜΙΚΡΑ ΑΛΛΑ...ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

Ο Αρχιτέκτων κ. Σπύρος Πανταζής

Ο συμπατριώτης απ' την Πλαίσια αρχιτέκτων Αρχαιολογικής Υπηρεσίας κ. Σπύρος Πανταζής, εξέλεξε δημοτικός Σύμβουλος Ιωαννίνων.

Δώρισε ηλεκτρική σκούπα

Ο καταγόμενος απ' τη Φιλιππιάδα Θεόδωρος Β. Λέντζης δώρισε σε εκδήλωση της Κορύτιανης ηλεκτρική σκούπα. Εκκλησιαστική Επιτροπή και κάτοικοι του ευχαριστούν. Ο δωρητής είναι παιδί της Ζωϊτσάς Β. Λέντζη που κατάγεται απ' την Κορύτιανη. Είναι κόρη του μακαρίτη μπαρμπα Πάνη Παππά.

Πέτυχε στο Πανεπιστήμιο

Ο έγγονος του συμπατριώτη μας συνταξιούχου δασκάλου Γ. Πολίτη, Στέργιος Αν. Πλαχούρης —παιδί

ΝΕΑ ΚΑΤΣΑΝΟΧΩΡΙΩΝ

και πολύ περισσότερα θα προσφέρει στο μέλλον η Διαθήκη αυτή, πρέπει να χρωστάμε και να αποδίδουμε ευγνωμοσύνη στον μεγάλο αυτό ευεργέτη.

Και ακόμη ας παραδειγματιζόμαστε από αυτόν και ας τον μιμηθούμε.

Ας αποτελέσει η ενημέρωσή, η ομιλία αυτή ευλαβικό μνημόσυνο στη μνήμη του.

ΝΕΑ ΚΑΤΣΑΝΟΧΩΡΙΩΝ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΦΟΡΤΟΣΙ

ΓΑΜΟΙ

— Την 29.9.90 ετελέσθησαν στη Θεσσαλονίκη οι γάμοι του εκ Φορτσίου καταγομένου Ζήση Αριστοτέλη, καθηγητή Μαθηματικών, μετά της Νικολέτας Βαφίδου, Φιλολόγου.

ΠΛΕΣΣΙΑ

ΘΑΝΑΤΟΙ

— Απεβίωσε στην Πλέσσια η Πολυξένη Κων. Τσελίκη ετών 64. Ο θάνατός της προήλθε από εγκεφαλικό.

ΔΕΞΑΜΕΝΕΣ ΓΙΑ ΠΟΤΙΣΜΑ ΖΩΩΝ

Στην Κορύτιανη για ενίσχυση κι' ανάπτυξη της προβατοτροφίας, έγινε και δεύτερη υδατοδεξαμενή που θα γεμίζει νερό απ' το υδραγωγείο της «Βρύσης

ΑΕΤΟΡΡΑΧΗ

— Στις πανελλαδικές εξετάσεις πέτυχε ο Μανόπουλος Χρ. του Γεωργίου στο Πολυτεχνείο Πατρών.

— Φλώρος Γεώργιος του Παν. στη φιλοσοφική Ιωαννίνων.

— Κατά το παρελθόν έτος ο Τσώνης Ιωάννης του Δημ. Στο Ε.Μ. Πολυτεχνείο.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ

— Κατά το παρελθόν έτος ο Παπασταύρου Μιχ. επίσης στο Ε.Μ. Πολυτεχνείο.

Βάσιως». Έγινε στον «Ποταμό».

Η πρώτη είναι στη «Μπρέζα» που έγινε από χρόνια και γεμίζει απ' τις βροχές και τα χιόνια.

Η ΜΑΤΑΙΩΣΗ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ ΜΑΣ

Ο Σύλλογος Κατσάνων Ιωαννίνων, είχε αποφασίσει για αποκριάτικο χορό στις 8 Φλεβάρη.

Δεν τον πραγματοποιήσε όμως λόγω του ότι υπήρχαν μερικά πένθη.

Ακόμα λόγω της κρίσεως στον Κόλπο και της βαρυνειμηνίας στις αρχές Φλεβάρη.

Για τα μικροέξοδα που θα έκανε για το χορό, αποφάσισε τη διάθεση 30 χιλ. δραχ. για τους φυγάδες απ' την Αλβανία Βορειοηπειρώτες κι' Αλβανούς.

Δεν πειράζει. Ορθές οι σκέψεις του.

Μπορεί να σκεφθεί καμιά καλή καλοκαιριάτικη εκδήλωση.

Ο κ. Σαφαρίκας στην τηλεόραση

Ο κ. Κων/νός Σαφαρίκας αντιπρόεδρος του Συλλόγου Κατσάνων Ιωαννίνων —τέως εκπαιδευτικός— από δυο μήνες και παραπάνω, είναι τακτικός συνεργάτης του Σταθμού τηλεοράσεως Ιωαννίνων «ΗΧΩ».

Κάθε Τρίτη κάνει ομιλία για πολιτικοκοινωνικά θέματα με ενδιαφέροντες απόψεις και προτάσεις.

ΚΑΤΣΑΝΟΣ Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΣ

Στην εκλογή για το νέο Προεδρείο του Δήμου Αθήνας, εξέλεξε Πρόεδρος ο συμπατριώτης μας δικηγόρος απ' το Καλντέι Πάνης Βλαχογιάννης.

Όπως είναι γνωστό ο κ. Βλαχογιάννης ήταν Πρόεδρος και στο προηγούμενο Δημοτικό Συμβούλιο.

Η εφημερίδα μας τον συγχαίρει και του εύχεται επιτυχία στα καθήκοντά του.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ:

Γύρω από μια διένεξη στο Ελληνικό

Από τον ιστοριοδίφη φίλο των Κατσάνων κ. Πάνο Τζιόβα κυκλοφόρησε ανάτυπο από το Ηπειρωτικό Ημερολόγιο με τίτλο «Η Κοινοτική διένεξη του Λοζετούς στις κοινοτικές εκλογές το 1908 με βάση ανέκδοτα στοιχεία. Το βιβλίο είχε πλατειά απήχηση στο κοινό των Ιωαννίνων.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΡΥΤΙΑΝΗ

Κορύτιανη (Ανταπόκριση). Αρκετά τα νέα απ' το χωριό μας, που τόσο λαχταρούν να μάθουν οι ταξιδεμένοι μας, αλλά κι άλλοι συμπατριώτες.

— Η Εκκλησιαστική Επιτροπή τοποθέτησε προβολείς στο προαύλιο του Αϊ-Συμίου για φωταγωγήσή του, όπως στο πανηγύρι κτλ.

— Επίσης με εισφορές κατοίκων αγόρασε σόμπα πετρελαίου για την Παναγία.

— Το πρώτο παιδί του χωριανού μας κτηνίατρου Βασίλη Γεραλέξη, Σπυρίδων, έλαβε το πτυχίο καθηγητού Γυμναστικής. Του ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία.

— Δυο χωριανοί μας εκπαιδευτικοί συνταξιοδοτήθηκαν. Είναι η καθηγήτρια Τασία Ιω. Κοντογιάννη (κόρη του αειμνήστου δασκάλου Βασίλη Σούκη) κι ο δάσκαλος Αλέκος Δ. Στασινός. Τους ευχόμαστε καλοφάγωτη τη σύνταξη και σιδερένιοι στην υγεία.

— Ρυμοτομία έκανε στον τοίχο του γιατρού στις «Πόρτες» για διαπλάτυνση του δρόμου, που μπορεί να βλέπει απ' το Σαράϊ μέχρι το «Σωρό Βασιλώς».

— Τα τρία νέα σπίτια που γίνονται προχωρούν για καλά. Ο Τάκης Ν. Μπουκουβάλας, το χώρισε και το σκέπασε και μάλλον το αγνό θα το τσουγκρίσει εκεί. Ο Γιάννης Μπαμπάνος που το φτιάχνει στο «Νταματζή» — κάτω απ' το Σαράϊ — κάνει τώρα τα χαρτιά.

Ο Πάνος Κοντράς έριξε

την πλάκα, αφού πρώτα ανανέωσε τους τοίχους και τις «καμάρες» του παλιού παραδοσιακού σπιτιού του.

— Τρεις χωριανοί μας, εκτός από τζάνια που έχουν στα σπίτια, τοποθέτησαν και καλοριφέρ πετρελαίου. Έτσι θάχουν ζεστό όλο το σπίτι και θα γλυτώσουν από καπνούς και «τσιβές». Ακόμα κάνουν και καλό στα δάση και γενικά στα δέντρα. Είναι οι: Φωτεινή Κ. Παπά, ο Ευθύμιος Μπουκουβάλας κι ο Λεωνίδας Ν. Σούκης. Με γιὰ τους. Για τα γερατιά είναι ότι πρέπει η καλή ζεστασιά και χωρίς μεγάλο κόστος.

— Το περασμένο Γενάρης πέθανε στην Πάτρα σε ηλικία 58 ετών ο συνταξιούχος υπάλληλος της ΔΕΗ Αλέκος Σιατήρης. Λάτρευε το χωριό. Μαζί με τ' άλλα αδέρφια του είχε ανακαίνισει το σπίτι εσωτερικά, αλλά κι γύρα-γύρα. Κάθε καλοκαίρι, αλλά κι άλλες εποχές και για γερατιά είναι ότι πρέπει η καλή ζεστασιά και χωρίς μεγάλο κόστος.

— Πέθανε στα Γιάννινα η Ευθαλία Κ. Μπακούλη, που κατόνταν απ' την Κορύτιανη και ήταν παντρεμένη στα Γιάννινα με τον μακαρίτη Κώστα Μπακούλη που κατόνταν απ' το Πάτερο.

Γ. Χ. Σ.Σ.: Τέτοιες ανταποκρίσεις περιμένουμε απ' όλα τα χωριά μας.

Η απουσία γυναικών στα «Κ. Νέα»

Τα «Κατσάνικα Νέα» εισέρχονται στο 11ο φύλλο τους. Η απουσία γυναικών απ' τις στήλες τους εμφανέστατη. Νομίζουμε αλλά και πιστεύουμε ότι υπάρχουν Κατσανοπούλες και Κατσάνες που μπορούν να γράψουν για ό,τι νομίζουν καλό και γενικά για την περιοχή μας. Στις γυναίκες δεν εξαιρού-

νται και οι νυφάδες ή και φίλες των Κατσανοχωρίων για ό,τι θέμα Κατσάνικο.

Την παρουσία την δίνει πάντοτε η κ. Φαίδρα Νούτσου. Επίσης και μια μαθήτριά απ' τα Λάζα να η Όλγα Νάτσινα. Αναμένουμε συνεργασίες κι' από άλλες. Ισότητα έχουμε...

Της πολιτικής το πάθος

Αχ φίλοι μου, φίλοι μου αγαπημένοι όλοι, όλοι είμαστε πικραμένοι, και μεγάλη έχουμε ζαλάδα για τ' αποτρόπαια π' όγιναν στην Ελλάδα...

Που είναι η καλή αυτή χρονιά που ευχηθήκαμε μωρέ παιδιά; Που είναι ο χρόνος ετούτος ο καλός που είναι ο δικός μας ο πολιτισμός;

Στα γεγονότα ετούτα τα αιματηρά δεν υπάρχει πολιτισμός κι' ανθρωπιά, μίσος, μίσος υπάρχει και κακία κι' όχι αγάπη, ειρήνη και φιλία...

Δεξιοί, αριστεροί, κεντρώοι Έλληνες κι' αδέφια είμαστε όλοι, όμως παιδιά μου την αδερφότητα τη σκοτώνει η αλοφροσύνη...

Τη σκοτώνει της πολιτικής το πάθος που δυστυχώς, δρόμο πήραμε ελάθος... Εύχομαι το λάθος, όλον ν' α' το παραδεχτούμε και σαν αδέρφια όλοι ν' σ'γκαλιαστούμε...

Εύχομαι και στο Σουφλι ά να τα πάει καλά με τα παιδιά...

ΣΥΣΚΕΨΗ ΓΙΑ ΕΡΓΑ

Με πρωτοβουλία του Προέδρου της ΤΕΔΚ και Προέδρου της Κοινότητας Αετορράχης πραγματοποιήθηκε στις 5/12/90 σύσκεψη στα Γραφεία της ΤΕΔΚ Ιωαννίνων των Κοινοτικών Συμβουλίων των Κοινοτήτων Κατσανοχωρίων. Παρευρέθησαν όλοι οι νεοεκλεγέντες πρόεδροι καθώς και κοινοτικοί Σύμβουλοι και ο Πρόεδρος του Συλλόγου Κατσάνων κ. Γεραλέξης.

Κατά την διάρκεια της σύσκεψης, ο πρόεδρος της Αετορράχης Πάνος Γερογιάννης ενημέρωσε τους προέδρους για τη κοινοτική πρωτοβουλία Interreg και για τη δυνατότητα ένταξης στο πρόγραμμα αυτό αναπτυξιακών έργων για την περιοχή Κατσανοχωρίων.

Συγκεκριμένα πρότεινε και έγινε ομόφωνα αποδεκτό, την:

α) κατασκευή μικρού υδροηλεκτρικού έργου στις πηγές Κλίφκης, ώστε να είναι δυνατή η δωρεάν άντληση του νερού και να ανακουφισθούν οι συγχωριανοί μας από το υπερβολικό κόστος άντλησης που σήμερα ανέρχεται σε 120 δρχ./m³.

Το έργο είναι δυνατό να κατασκευασθεί στην τριετία 91-93 και η

δαπάνη ανέρχεται σε 120 εκατ. δραχμές. Η συμμετοχή της ΕΟΚ ανέρχεται σε ποσοστό 75% ήτοι 90 εκατ. και των Κοινοτήτων Κατσανοχωρίων σε 30 εκατ.

Ορίστηκε φορέας εκτέλεσης ο υπο σύσταση αναπτυξιακός σύνδεσμος Κατσανοχωρίων και μέχρι σύστασής του η Κοινότητα Αετορράχης.

Ήδη έχει συνταχθεί προμελέτη από Σουηδικό Οίκο και έχουν επισκεφθεί την περιοχή Σουηδοί επιστήμονες.

β) Η κατασκευή χωματερής (χώρου διάθεσης απορριμμάτων) και η δημιουργία αυπηρεσίας αποκομιδής και διάθεσης των απορριμμάτων. Η δαπάνη του έργου μαζί με τα 40 εκ. τα 30 εκ. κοινοτική συμμετοχή (ΕΟΚ) και το 10 εκ. των κοινοτήτων. Φορέας υλοποίησης ο σύνδεσμος ύδρευσης Κατσανοχωρίων.

Τέλος έγινε ενημέρωση από τον Πρόεδρο της ΤΕΔΚ για το Περ/κό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα (ΕΑΤΠΑ), απαρίθμηση των εκτελούμενων Έργων, καθώς και των έργων που υπολείπονται ακόμη να εκτελεσθούν κυρίως στη χαράδρα του Αράχθου.

ΟΙ ΕΚΛΕΓΕΝΤΕΣ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ

Απ' την 1 Γεννάρη 1991 και τα χωριά μας έχουν τις νέες κοινοτικές αρχές. Η ορκωμοσία έγινε στα Γιάννινα ενώπιον του Νομάρχη.

Μετά την ορκωμοσία και στα γραφεία των κοινοτήτων οι νέες αρχές με ψηφοφορία εξέλεξαν τον Αντιπρόεδρο.

Οι εκλεγέντες απ' τους συμβούλους και τους Προέδρου κάθε χωριού για το αξίωμα του αντιπροέδρου είναι:

Κορύτιανη: Τζέτζος Σταύρος.

Πλαίσια: Τσελίκης Στεφ.

Πηγιάδια: Γκίκας Ελευθ.

Ελληνικό: Μαντέλης Μενέλ.

Φορτοσίου: Χριστογιώργος Παν.

Αετοράχης: Τζάλλας Σωτ.

Καλεντζίου: Πατερούσης Ιωάν.

Τους ευχόμαστε επιτυχία στα καθήκοντα, μαζί με τον Πρόεδρο κι όλους τους συνεργάτες και συμβούλους τους.

Αναπολώντας τα παλιά

ΤΟ ΤΣΟΥΓΚΡΙΣΜΑ ΑΥΓΩΝ

του ΓΙΩΡΓΟΥ ΧΗΤΑ

Πόσα και πόσα δεν μας θυμίζει το Πάσχα στην παιδική ηλικία, και στα χωριά βέβαια που όλα ήταν —κι ακόμα είναι— πιο αγνά, πιο ειδυλλιακά, πιο ποιητικά, πιο..., πιο...

Και πρώτο και καλύτερο η λαχτάρα αναμονής για τα κόκκινα αυγά, το τσούγκρισμά τους και στη συνέχεια το φάγωμά τους που τις μέρες αυτές ήταν αρκετά. Όλοι τα μάζευαν για την Πασχαλιά.

Γι' αυτό θα γράψω, αναπολώντας τα παλιά χρόνια, τα προπολεμικά, που η τότε φτώχεια —σε σύγκριση με το σήμερα— έκανε το Πάσχα πιο ζηλευτό κι αγαπητό. Αναμένονταν με αγωνία για λίγο καλύτερο φαγοπότι, μπόλικά αυγά, καμιά πίτα και κρέας. Αλλά ακόμα και καλύτερη εμφάνιση με κανένα καινούργιο ρούχο ή παπούτσια...

Απ' το Μεγαλοβδόμαδο και πιο πίσω ακόμα άρχιζαν οι προετοιμασίες για το Πάσχα. Ασβέστωμα σπιτιών που μοσχομύριζαν απ' τον ασβέστη κι' ήταν κάτασπρα, ύστερα απ' τις καπνιές του χειμώνα. Το βάψιμο των αυγών γίνονταν τη Μ. Πέμπτη. Και φρόντιζαν να βαφούν καλά, να μην είναι ξεθωριασμένα. Εμείς τα παιδιά τα κοιτούσαμε με χαρά. Ετοιμάζαμε και κανέναν «τσούγκρο», νάναι γερό για την πασχαλιάτικη ...ψυχή του τσογκρίσματος. Περισσότερο χαιρόμαστε τ' αυγά παρά τις γαλατόπιτες που σπάζανε τις μύτες καθώς τις βγάζανε απ' τη γάστρα...

Οι μέρες, οι ώρες, τα λεπτά κυλούσαν, όπως γίνεται στη ζωή απ' την ύπαρξή της. Οι καμπάνες σηλαίνανε τη Λαμπρή. Γέμιζαν οι εκκλησιές από μεγάλους και μικρούς με τις λαμπάδες στο χέρι.

Εμείς τα παιδιά είχαμε και το κόκκινο αυγό στην τσέπη παντόμιο για το τσούγκρισμα. Μόλις τελειώνε απ' τον παπά και τους ψαλτάδες τα «Χριστός Ανέστη», άρχιζε η ανεύρεση ...αντιπάλου.

— Έχεις αυγό, να τσούγκρисуμε;

— Ναι, έχω!

— Έλα, χτύπα πρώτος απ' τη «μύτη». Καλά όμως, όχι στράβα...

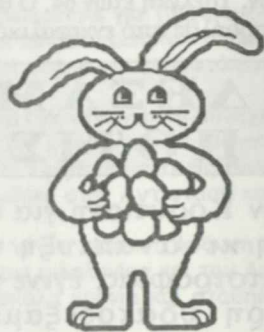
Κι' ακούγονταν το «τσάκ» και το αποτέλεσμα.

— Σ' έφαγα, έλεγε εκείνος που το αυγό του έβγαине γερό

απ' το τσούγκρισμα.

— Έλα τώρα, απ' την άλλη μεριά, τον «κόλο».

Λαχτάρα και πάλι με το «τσάκ», για την έκβαση... Αν έσπαγε του παιδιού που έσπασε και τη «μύτη», φώναζε χαρούμενο:

— Σ' έφαγα κι' απ' τις δύο μεριές! Είναι τσούγκρο, τούτο το αυγό...

Αν όταν έσπαγε ο «κόλος» του νικητού της «μύτης», χαρούμενα φώναζε ο άλλος:

— Α! Σ' έφαγα κι εγώ, είμαστε «πάτσι»!

Και το τσούγκρισμα συνεχίζονταν ή μεταξύ τους ή με άλλα παιδιά, με τις μεριές όπου τ' αυγά ήταν γερά...

Στα τσούγκρισμα δεν έλειπαν κι' οι πονηριές από κανένα παιδί. Ή θα χτυπούσε στράβα ή χρησιμοποιούσε αυγά ζαχαρένια, ή ξύλινα ή και «γκούλιαρα» απ' την «Κλίφκη», δηλ. λιθάρια που ο Άραχθος, το ποτάμι τα στρογγύλευε και τα έκανε να μοιάζουν με αυγά. Όλα τους βέβαια ήταν βαμμένα κόκκινα και ξεγελούσαν τίποτε μικρά παιδιά ή αθώα που δεν είχαν πάνω τους διαβολιές. Τα ζαχαρένια τα είχαν συνήθως παιδιά ταξιδεμένων που τα φέρναν απ' τις πόλεις όταν έρχονταν το Πάσχα στα χωριά.

Αυτά για το τσούγκρισμα αυγών που τόση χαρά σκόρπαγαν στον παιδόκοσμο, αλλά και σε μεγάλους ακόμα.

Στα παιδιά πιο πολύ σαν πετύχαιναν αυγά «τσούγκρους» και που περηφανεύονταν, γιατί έσπασαν δυό και τρία και παραπάνω από τα αυγά άλλων παιδιών.

Η έρμη νίκη πάντοτε ικανοποιεί. Αλλά μπορεί νάναι όλοι νικητές;

Του χρόνου μπορεί νικητές οι φετινοί ηττημένοι!

Και τώρα εμείς ευχόμαστε σ' όλους «τσούγκροι» στην υγεία...

ΓΑΛΛΙΚΑ

Φροντιστήριο:
ΕΥΧΑΡΗΣ ΓΟΥΒΕΛΗ - ΝΤΟΥΡΟΥ

Λειτουργούν ειδικά τμήματα
— CERTIFICAT - SORBONNE I & II
— ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Θαρύπα 4 (Ιωάννινα)
Τηλ. 70.014 και 77.586